

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus

2/2015

SISÄMINISTERIÖN JULKAISU 20/2015
Sisäinen turvallisuus

Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus

2/2015

SISÄMINISTERIÖN JULKAISU 20/2015
Sisäinen turvallisuus

Sisäministeriö

ISSN 2341-8524

ISBN 978-952-324-052-0 (nid.)

ISBN 978-952-324-051-3 (PDF)

Taitto: VNHY/Tietotuki- ja julkaisuyksikkö/Anitta Türkkän

Valokuvat:

LK/Reino Rekoma (yleisötilaisuus)

LK/Antti Aimo-Koivisto (hahmo/graffitit)

LK/Jussi Nukari (Karhu-ryhmä)

Sisäministeriö

KUVAILEHTI

Julkaisu päivämäärä: 19.11.2015

Tekijät: Sisäministeriön johdolla toimiva väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyn kansallinen verkosto

Julkaisun laji: Tilannekatsaus

Julkaisun nimi: Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus 2/2015

Tiivistelmä: Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsauksen tavoitteena on antaa tietoa Suomessa toimivista väkivaltaisista ääriliikkeistä ja muista sellaisista aatteellisista liikkeistä, joihin kansainvälisen kokemuksen, toiminnan luonteen tai viranomais-ten havaintojen perusteella liittyy väkivallan käytön riski.

Tilannekatsauksen ajallinen tarkastelujakso on tammikuu-lokakuu 2015. Tilannekatsauksia on julkaistu puolivuositain vuoden 2013 alusta alkaen.

Tilannekatsauksesta vastaa sisäministeriön asettama poik-kihallinnollinen väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyn kansallinen yhteistyöverkosto. Tilannekatsauksen julkaiseminen on osa kansallista ja paikallista väkivaltaisen ekstremismin ja radikalisoitumisen ennalta ehkäisevää työtä. Tilannekatsauksen lähteinä toimivat Suojelupoliisin tilannekuva, kansallisen yhteis-työverkoston jäsenten havainnot, kansainväliset kokemukset sekä muut julkiset lähteet.

Avainsanat: väkivalta, ekstremismi, radikalisoituminen, tilannekatsaus

Muut tiedot: Julkaisu on saatavana PDF-tiedostona osoitteesta www.intermin.fi/julkaisut.

Sarjan nimi ja numero: Sisäministeriön julkaisu 20/2015

ISSN: 2341-8524

ISBN: 978-952-324-052-0 (nid.) , 978-952-324-051-3 (PDF)

Kokonaissivumäärä: 20

Kieli: Suomi

Jakaja: Sisäministeriö

Kustantaja: Sisäministeriö

Inrikesministeriet

PRESENTATIONSBLAD

Utgivningsdatum: 19.11.2015

Författare: Det nationella samarbetsnätverk för förebyggande av våldsam extremism som leds av inrikesministeriet.

Typ av publikation: Lägesrapport

Publikation Lägesrapport om våldsam extremism 2/2015.

Referat: Syftet med rapporten om våldsam extremism är att ge information om våldsamma extremiströrelser och andra sådana ideella rörelser i Finland som på basis av internationella erfarenheter, verksamhetens karaktär eller myndigheternas iakttagelser innebär risk för våld.

Lägesrapportens granskningsperiod är januari - oktober 2015. Lägesrapporter har publicerats halvårsvis sedan ingången av år 2013.

För rapporten ansvarar det förvaltningsövergripande nationella samarbetsnätverk för förebyggande av våldsam extremism som tillsatts av inrikesministeriet. Att publicera lägesrapporter är en del av det nationella och lokala arbetet för att förebygga våldsam extremism och radikaliserings. Källorna för lägesrapporten är Skyddspolisens lägesbild, de iakttagelser som det nationella samarbetsnätverkets medlemmar har gjort, internationella erfarenheter och andra offentliga källor.

Nyckelord: våld, extremism, radikaliserings, lägesrapport

Övriga uppgifter: Publikationen finns på finska i PDF-format på www.intermin.fi/publikationer.

Seriens namn och nummer: Inrikesministeriets publikation 20/2015

ISSN: 2341-8524

ISBN: 978-952-324-052-0 (hft.), 978-952-324-051-3 (PDF)

Sidoantal: 20

Språk: Finska

Distribution: Inrikesministeriet

Förläggare/utgivare: Inrikesministeriet

SISÄLLYSLUETTELO

1 ARVIO VÄKIVALTAISEN EKSTREMISMIN UHKASTA SUOMESSA JA KEHITYKSEN SUUNTA	9
2 TILANNEKATSAUS KAKSI KERTAA VUODESSA	10
TIETOLAATIKKO: Väkivaltainen ekstremismi ja radikalisoituminen.....	10
3 VÄKIVALTAINEN EKSTREMISMI RIKOLLISUUTENA	11
4 VÄKIVALTAINEN ÄÄRIOIKEISTO	12
Suomen Vastarintaliikkeen toiminnassa noin 70 henkilöä	12
Mallia muualta	13
Riskitekijät ja tunnistaminen: väkivaltainen äärioikeisto	13
TIETOLAATIKKO: Väkivaltainen äärioikeisto Suomessa.....	13
5 ÄÄRIVASEMMISTO JA RADIKAALI VAIHTOEHTOLIIKEHDINTÄ	14
Toinen toisen kimpussa	14
Riskitekijät ja tunnistaminen: äärivasemmisto ja radikaali vaihtoehtoliik ehdintä	15
TIETOLAATIKKO: Äärivasemmisto ja radikaali vaihtoehtoliik ehdintä	15
6 USKONNOLLA PERUSTELTU VÄKIVALTAINEN EKSTREMISMI	16
Syyriaan vähemmän lähtijöitä	16
Riskitekijät ja tunnistaminen: uskonnolla perusteltu väkivaltainen ekstremismi.....	17
TIETOLAATIKKO: Uskonnolla perusteltu väkivaltainen ekstremismi.....	17
7 YKSINÄISET TOIMIJAT	18
Riskitekijät ja tunnistaminen: yksinäiset toimijat	18
TIETOLAATIKKO: Yksinäiset toimijat.....	18

1 Arvio väkivaltaisen ekstremismin uhkasta Suomessa ja kehityksen suunta

Arjen turvallisuuteen vaikuttavat eniten äärioikeiston toistuvat, pääosin uusnatsien ja skinheadien tekemät väkivaltarikokset. Todennäköisimmin laajamittaista, kuolonuhreja aiheuttavaa väkivaltaa käyttävät koulusurmaiskun tyyppisiä tekoja valmistelevat yksinäiset toimijat. Terrori-iskun riski Suomessa on matala. Suojelupoliisin uhka-arvion mukaan tällaisten väkivallantekeiden uhan arvioidaan kuitenkin kohonneen. Suurimman terrorismin uhan muodostavat väkivaltaisen jihadismin¹ kannattajat.

Turvapaikanhakijoiden määrän nopea kasvu vaikuttaa monella tavoin väkivaltaiseen ekstremismiin Suomessa. Viha- ja väkivaltapuhe leviää erityisesti sosiaalisessa mediassa. Tämä lisää eri väestöryhmien välistä vastakkainasettelua, turvattomuutta ja voi heikentää yhteiskuntarauhaa. Viha- ja väkivaltapuhe voivat tehdä aatteellisesta väkivallasta hyväksyttävämpää ja madaltaa siihen ryhtymisen kynnyistä. Anonyymeissa internetkeskusteluissa saatetaan käyttää omia todellisia näkemyksiä ja käytännön toimintaa huomattavasti radikaalimpaa retoriikkaa, joka voi yllyttää yksittäisiä toimijoita väkivallantekeihin. Sosiaalisessa mediassa leviävä viha- ja väkivaltapuhe voivat kannustaa erityisesti henkisesti tasapainottomia henkilöitä väkivallan käyttöön.

Väkivaltainen äärioikeisto, erityisesti Suomen Vastarintaliike, kampanjoi turvapaikanhakijoita vastaan. Se yrittää hyödyntää turvapaikanhakijoiden määrän voimakkaan kasvun kansalaisissa herättämää pelkoa ja maahanmuuttovastaisia asenteita omiin tarkoituksiinsa. Suomen Vastarintaliike esiintyy isänmaallisena ja suomalaista kulttuuriperintöä vaalivana liikkeenä, ja sen tavoitteena on kansallissosialistinen valtio.

¹ "Väkivaltaisella jihadismilla" tarkoitetaan niitä kansainvälisiä väkivaltaisia poliittisia liikkeitä, jotka perustelevat väkivallan käyttöä omalla, valtavirrasta poikkeavalla tulkinnallaan islamin uskonnosta ja sen suhteesta yhteiskuntaan. Liikkeen ideologia rikkoo useita islamin sääntöjä, jotka kieltävät väkivallan käytön. Liikkeelle onkin tyypillistä, että se julistaa valtavirran islamin kannattajat vääräuskoinnaksi oikeuttaakseen väkivallan heitä ja muita vastaan. Tämä käytäntö tunnetaan *takfirism*ina. Tunnetuimmat väkivaltaisen takfirismin edustajat ovat terroristiset järjestöt kuten al-Qaida sekä "islamilaisten valtiona", IS:nä, ISIS:nä, ISIL:nä ja Daeshina tunnettu järjestö.

Väkivaltaisen antifasismien kannatus on kasvanut ääriivasemistossa. Anarkistit pyrkivät ajoittain väkivaltaisiin yhteenottoihin äärioikeiston ja erityisesti uusnatsien kanssa. Viimeisen vuoden aikana on tullut ilmi ennakkoon suunniteltuja tai spontaanisti alkunsa saaneita yhteenottoja ja välikohtauksia. Radikaali ympäristöaktivismi on lisääntynyt kuluvan vuoden aikana pääasiassa Pyhäjoelle suunnitellun uuden ydinvoimalan vuoksi. Ydinvoiman vastainen laiton suora toiminta on lisääntynyt ja uutena ilmiönä on väkivallan ja sen uhkan käyttö.

Suojelupoliisin arvion mukaan väkivaltaisesta jihadistisesta toiminnasta kiinnostuneiden henkilöiden lukumäärä kasvaa Suomessa turvapaikanhakijatilanteen seurauksena. Myös terrorismin tuki- ja värväystoiminta saattavat lisääntyä.

Eurooppaan ja Suomeen tulevien turvapaikanhakijoiden määrä on suuri, ja he ovat paenneet väkivaltaa, turvattomuutta ja heikkoja elinolosuhteita. Joukossa saattaa kuitenkin olla yksittäisiä väkivaltaista ekstremismia ja terrorismia kannattavia henkilöitä. Turvapaikanhakijat tulevat pääsääntöisesti alueilta, jotka ovat jo pitkään kärsineet väkivaltaisesta ekstremismistä ja terrorismista, ja heillä on erilaisia yhteyksiä alueelle. Turvapaikanhakijoiden määrän lisääntymisen seurauksena sunni- ja shiamuslimien välinen vastakkainasettelu saattaa levitä Suomeen. Turvapaikanhakijoista iso osa tulee alueilta, jossa sunnien ja shiojen väliset ristiriidat ovat yleisiä ja niitä hyödynnetään myös väkivaltaisessa toiminnassa. Vastakkainasettelu näkyy myös turvapaikanhakijoiden välisinä jännitteinä.

Tilanne hankaloittaa Suomen muslimiväestön elämää, kotoutumista ja keskinäisiä suhteita. Se saattaa lisätä valtaväestön syrjintää ja epäluuloa suomalaisia ja Suomessa asuvia valtavirtaa edustavia muslimeja kohtaa. Lisääntyvä syrjintä vuorostaan luo kasvupohjaa erityisesti nuorten radikalisoitumiselle.

Suomesta Syyrian ja Irakin konfliktialueille matkustaneiden määrän arvioidaan olevan nyt vähintään 70. Alueelle matkustaneiden määrä ei ole lisääntynyt aiempaan tapaan, mutta määrä on suuri suhteutettuna väestömäärään.

2 Tilannekatsaus kaksi kertaa vuodessa

Suomessa on vuoden 2013 alusta puolivuositain julkaistu väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus. Tilannekatsauksesta vastaa sisäministeriön asettama poikkihallinnollinen väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyn kansallinen yhteistyöverkosto. Tilannekatsauksen julkaiseminen on osa kansallista ja paikallista väkivaltaisen ekstremismin ja radikalisoitumisen ennalta ehkäisevää työtä. Tilannekatsauksen tavoitteena on antaa tietoa Suomessa toimivista väkivaltaisista ääriliikkeistä ja muista sellaisista aatteellisista liikkeistä, joihin kansainvälisen kokemuksen, toiminnan luonteen tai viranomaisten havaintojen perusteella liittyy väkivallan käytön riski.

Tilannekatsauksen tarkoitus on helpottaa laajaa yleisöä, eri alojen ammattilaisia sekä järjestöjä tunnistamaan ja ennalta ehkäisemään väkivaltaista ekstremismia ja radikalisoitumista. Sen lähteinä toimivat Suojelupoliisin tilannekuva, kansallisen yhteistyöverkoston jäsenten havainnot, kansainväliset kokemukset sekä muut julkiset lähteet. Tilannekatsauksen ajallinen tarkastelujakso on tammi-lokakuu 2015.

VÄKIVALTAISEN EKSTREMISMIN JA RADIKALISOITUMISEN

- Väkivaltaisella ekstremismillä tarkoitetaan sitä, että väkivaltaa käytetään, sillä uhataan, se oikeutetaan tai siihen kannustetaan aatemaailmalla perustellen.
- Väkivaltainen radikalisoituminen on prosessi, jonka kautta yksilöt päätyvät käyttämään väkivaltaa tai uhkaamaan sillä, kannustamaan siihen tai oikeuttamaan se aatemaailmalla tai ideologialla perustellen.
- Aatemaailmalla tarkoitetaan jaettuja ajatusrakennelmia, joiden lähtökohtina ovat tulkinnat ihmisryhmistä, maailmasta, uskonnosta, ihmisten ja valtioiden välisistä suhteista, ihmisarvosta, pyhästä sekä ei-pyhästä tai vastaavista sekä yksilön toimintaa ohjaavista uskomuksista
- Ennaltaehkäisyssä puututaan radikalisoitumisen varsinaisiin syihin ja toteutetaan käytännön toimia, joilla vähennetään yksilöiden riskiä radikalisoitua. Lisäksi toteutetaan laajempia, yhteisöihin ja ryhmiin kohdistuvia ennalta ehkäiseviä toimia, jotka lisäävät näiden vastustuskykyä väkivaltaan yllyttäviä viestejä vastaan.

3 Väkivaltainen ekstremismi rikollisuutena

Väkivaltainen ekstremismi ei ole rikosoikeudellinen käsite. Tietoja siihen liittyvän rikollisuuden määrästä voidaan kuitenkin esittää poliisin tietoon tulleen rikollisuuden perusteella tarkastelemalla rikosten motiiveja ja tekijöitä². Väkivaltaiseen ekstremismiin liittyviä rikoksia arvioidaan tulevan poliisin tietoon vuodessa noin 100 tapausta. Rikosten määrään vaikuttavat esimerkiksi mielenosoitukset, joiden yhteydessä kirjataan paljon rikoksia. Ekstremistisissä rikoksissa on pääosin kyse rasististen skinheadien tekemistä pahoinpitelyistä. Useimmiten rikoksen motiivi ei kuitenkaan ole rasistinen ja asianomistajana on kantaväestöön kuuluva henkilö. Rikosten taustalla ei näytä olevan laajempaa suunnitelmallisuutta tai järjestäytyneisyyttä, vaan kyse on tilannesidon- naisista, spontaaneista teoista. Tällaiset pahoinpitelyt ovat hyvin tyyppillisiä rasistiseen skinheadkulttuuriin liittyviä rikoksia.

Poliisiammattikorkeakoulu laatii vuosittain selvityksen poliisin tietoon tulleesta viharikollisuudesta. Viharikoksessa motiivina voi olla uhrin oletettu tai todellinen kansallinen tai etninen viiteryhmä, uskonnollinen vakaumus, seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuoli-identiteetti. Lokakuussa 2015 julkaistun selvityksen mukaan vuonna 2014 poliisin tietoon tuli 822 viharikosta. Yleisin viharikoksen motiivi oli uhrin etninen tai kansallinen tausta (82,5 %) ja toiseksi yleisin uskonto tai elämänkatsomus (8,2 %). Näistä rikoksista vain pienen osan arvioidaan liittyvän suoraan väkivaltaiseen ekstremismiin tai ääriliikkeiden toimintaan. Viharikosten määrää tarkastellessa tulee ottaa huomioon, että huomattava määrä viharikoksista on piilorikollisuutta eikä tule viranomaisten tietoon.

---

² Arvio väkivaltaiseen ekstremismiin liittyvien rikosten määrästä laaditaan tarkastellen toisaalta poliisin tietoon tulleita rikostapauksia, joiden kuvausten perusteella on pidettävä todennäköisenä, että kyseessä on aatteellisin vaikuttimin tehty väkivaltarikos, ja toisaalta ääriliikkeiden jäsenten väkivaltarikoksia tarkastelujaksolla. Jälkimmäisistä poistetaan tapaukset, joiden motiivisissa on selvästi jokin muu selittävä tekijä kuin jäsenyys ääriliikkeessä. Yksilötasolla on vaikea todeta, miten paljon kussakin rikoksessa jäsenyys vaikuttaa henkilön käyttämään väkivaltaan, mutta ryhmätasolla rikokset edustavat liikettä ja lisäävät sellaista turvattomuutta yhteiskunnassa, jota ryhmä pyrkii hyväksikäyttämään tavoitteidensa edistämiseksi.

4 Väkivaltainen äärioikeisto

Vaikka äärioikeiston toistuvat väkivaltarikokset vaikuttavat arjen turvallisuuteen, on äärioikeistolainen väkivaltainen ekstremismi Suomessa varsin vähäistä. Valtaosa äärioikeistolaisista radikaaliryhmistä on rasistiseen skinheadperinteeseen liittyviä pieniä ja paikallisia kerhoja. Rasistinen skinheadliike on ensisijaisesti rasistiseen aatemaailmaan pohjautuvaa nuorison alakulttuuria. Tunnuksomaista sille on yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja poliittisten tavoitteiden vähäisyys. Skinheadkerhojen toiminta keskittyy tiiviisti rasistisen musiikin ympärille. Kerhot järjestävät ajoittain konsertteja, joissa esiintyy äärioikeistohenkisiä yhtyeitä Suomesta ja muista Euroopan maista. Konsertit järjestetään usein kansainvälisen white power -musiikkiverkoston, Blood&Honourin, nimissä. Blood&Honour on kansainvälinen ja kansallismielinen uusnatsijärjestö, joka perustettiin Britanniassa 1980-luvulla.

Rasistisiin skinheadeihin liittyvä ilmitullut rikollisuus on yleensä spontaaneja pahoinpitelyjä, vahingontekoja ja muuta häiriökäyttäytymistä. Laajamittaista tai erityisen suunnitelmallista väkivaltaista toimintaa ei ole ilmennyt. Ryhmät uhkaavat yksilöiden ja yhteisöjen turvallisuutta, vaikuttavat ihmisten turvallisuuden tunteeseen ja voivat aiheuttaa ongelmia alueellisesti ja paikallisesti. Ryhmien toiminnassa on paikkakuntakohtaisia eroja ja myös eroja kaupunkien sisällä. Ryhmien erityisenä kohteena ovat usein vähemmistöryhmät. Skinheadeille on ominaista varautuminen teräasein ja muilla toisen vahingoittamiseen soveltuvilla esineillä. Tämä lisää vakavien vammojen riskiä spontaaneissakin yhteenotoissa.

Suomen Vastarintaliikkeen toiminnassa noin 70 henkilöä

Kansallissosialistinen Suomen Vastarintaliike (SVL) on valtakunnallinen ja poliittinen liike, jonka tavoitteena on luoda kansallissosialistinen valtio. Liike toimii yhteistyössä Pohjoismaisten sisarjärjestöjen kanssa. Suomen Vastarintaliike voidaan määrittellä ideologiansa, tavoitteidensa ja toimintaperiaatteidensa perusteella vallankumoukselliseksi ja militantiksi ääriyhmäksi. Se pyrkii näyttäytymään ulospäin selkeän hierarkkisen ja tiukasti organisoituneena liikkeenä, mutta sen toiminta perustuu pitkälti paikallisryhmien ja yksittäisten jäsenten oma-aloitteiseen aktiivisuuteen.

Suomen Vastarintaliikkeellä on paikallisosastoja Helsingissä, Turussa, Tampereella, Porissa, Jyväskylässä ja Oulussa. Järjestön toimintaan ja tilaisuuksiin viime vuosina osallistuneita henkilöitä arvioidaan olevan noin 70. Toiminnassa on mukana sekä perheellisiä, työssäkäyviä aikuisia että nuorempia, skinheadtaustaisia miehiä. Naispuoliset aktiivijäsenet ovat selkeä vähemmistö. Vuosittain Suomen Vastarintaliikkeen toimintaan liittyviä rikoksia tulee ilmi vain muutamia. Pääosin ne ovat väkivaltarikoksia. Rikokset ovat saaneet viime vuosina verrattain laajasti huomiota mediassa.

Suomen Vastarintaliikkeen julkinen toiminta on valtaosaltaan maahanmuuttovastaisen propagandan levittämistä. Keskeisimmät propagandan välityskanavat ovat liikkeen omat internetsivut sekä postilaatikkoihin jaettavat ja yleisille paikoille levitettävät lentolehtiset ja tarrat. Ajoittain Suomen Vastarintaliike järjestää eri kaupungeissa julkisia tapahtumia, joissa se jakaa tietoa toiminnastaan ja aatemaailmastaan. Propagandan levittämisen tavoitteena on saada lisää kannattajia ja sitä kautta vaikuttavuutta järjestölle.

Elokuussa 2015 Suomen Vastarintaliike käynnisti kampanjan Suomeen saapuvia turvapaikanhakijoita ja uusia vastaanottokeskuksia vastaan. Kampanjassaan järjestö levittää yksipuolisia ja kärjistettyjä näkemyksiään turvapaikanhakijoihin liittyvistä turvallisuusuhkista. Liike esiintyy isänmaallisena ja suomalaista kulttuuriperintöä vaalivana liikkeenä, ja se yrittää hyödyntää turvapaikanhakijoiden määrän voimakkaan kasvun kansalaisten keskuudessa herättämää pelkoa ja maahanmuuttovastaisia asenteita omiin tarkoituksiinsa. Suomen Vastarintaliike ei kuitenkaan ole vain maahanmuuttovastainen järjestö. Se on uusnatsistinen liike, jonka ideologia perustuu kansallissosialismin keskeisiin elementteihin, joita ovat rotuoppi, antisemitismi, ihmisryhmien välinen epätasa-arvo ja fasistinen yhteiskuntahanne. Kansallissosialismi on ideologia, jonka mukaan edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan käyttää väkivaltaa. Tiettyt ihmisryhmät nähdään vähempiarvoisina ja ei-toivottuina, ja heidän alistamisensa on sallittua jopa väkivallan keinoin. Tällaisen vihaideologian ei arvioida saavuttavan kovinkaan laajaa kannatuspohjaa Suomessa.

Mallia muualta

Suomen Vastarintaliike pyrkii kehittämään ruotsalaisen sisarorganisaationsa Svenska Motståndsrörelsenin (SMR) vanavedessä. Vaikka sitä ei suoranaisesti johdeta Ruotsista, on Svenska Motståndsrörelsenillä siihen Pohjoismaisen Vastarintaliikkeen emojärjestönä ohjaava ja suuntaa näyttävä vaikutus. Svenska Motståndsrörelsenin toiminnan kehittämisen uusin vaihe on poliittisen puolueen perustaminen. Puolueen avulla järjestö pyrkii täyttämään Svenskarnas partin jättämän tyhjiön ja saavuttamaan laajempaa kannatusta sekä vaikutusvaltaa Ruotsin parlamentaarisisissa elimissä. Suomeen vastaavaa puoluetta ei olla ainakaan toistaiseksi perustamassa.

Viime aikoina on ilmennyt viitteitä myös muutamien muiden äärioikeistoryhmien toiminnan aktivoitumisesta. Turvapaikanhakijoiden määrän nopea kasvu on lisännyt erilaista protestiliikettä, jonka yhteydessä on noussut esiin joidenkin, aiemmin tunnettujen sekä täysin uusien, äärioikeistoryhmien tunnuksia käyttäviä henkilöitä. Jonkin symbolin tai järjestön tunnuksen käyttäminen ei väistämättä merkitse järjestön tosiasiallista olemassaoloa Suomessa, mutta viitteitä tiettyjen rasististen ryhmien organisoitumisesta on havaittu. Julkisuudessa on noussut esille Porin suunnalla toimiva Combat 18 -tunnuksia käyttävä ryhmä. Combat 18 on 1990-luvulla Britanniassa syntynyt radikaali äärioikeistojärjestö. Viime vuosina järjestöllä on ollut jonkinlaista toimintaa muutamissa Keski- ja Länsi-Euroopan maissa. Suomessa Combat 18 ei ole koskaan ollut varsinainen järjestäytynyt ryhmä, mutta vuosituhannen vaihteen molemmin puolin Blood&Honour -verkostoon kytkeytyvät skinheadit käyttivät ajoittain kyseisen järjestön tunnuksia.

Islaminvastaisen liikkeen toiminta on Suomessa vähäistä. Liikkeessä on mukana vain muutamia yksittäisiä henkilöitä, ja se toimii lähinnä verkossa osana eurooppalaista liikehdintää. Tämänhetkisen arvion mukaan on epätodennäköistä, että islaminvastainen liike käyttäisi väkivaltaa Suomessa. Käytännön tasolla islaminvastaisen liikkeen toiminta on ollut aktiivisinta Keski- ja Länsi-Euroopassa, jossa esiintyy säännöllisesti mielenosoituksia sekä ajoittain esimerkiksi moskeijoihin kohdistuvia iskuja. Muslimaamista saapuvien turvapaikanhakijoiden määrän huomattava kasvu Euroopassa tarjoaa islaminvastaiselle toiminnalle kasvupohjaa, sillä se tulkitsee pakolaisvirran konkreettiseksi esimerkiksi pääviestinsä mukaisesta uhkasta, Euroopan islamisaatiosta.

Riskitekijät ja tunnistaminen: väkivaltainen äärioikeisto

Uusnatsi- ja skinheadpiireihin ajautuu usein epäsosiaalisia ja turvattomassa ympäristössä kasvaneita nuoria. Aggressiivisuutta ja maskuliinisuutta korostava ideologia ja mustavalkoinen maailmankuva tarjoavat tällaisille epävarmoille nuorille sekä voimantunnetta että samanmielisten ihmisten yhteisön. Usein tällaiseen toimintaan ajautuvalla nuorella on taustallaan aiempia rikoksia ja runsasta päihteiden, eritoten alkoholin, käyttöä. Uusnatsi- ja skinheadpiireihin rekrytoitumisen erityinen riskiryhmä ovat syrjäytyneet ja syrjäytymisvaarassa olevat kantasuomalaiset nuoret, jotka omassa lähiympäristössään joutuvat kosketuksiin uusnatsi- ja skinheadpiirien kanssa. Suomen Vastarintaliikkeen toiminnassa on mukana sekä perheellisiä, työssäkäyviä aikuisia että nuorempia, skinheadtaustaisia miehiä.

VÄKIVALTAINEN ÄÄRIOIKEISTO SUOMESSA

- Äärioikeistolainen väkivaltainen ekstremismi on Suomessa vähäistä.
- Pääosa toiminnasta muodostuu pienistä, paikallisista skinhead-kerhoista. Valtaosa ekstremistisistä rikoksista on skinheadien yksin tai yhdessä tekemiä spontaaneja väkivallantekoja
- Suomen Vastarintaliikkeen (SVL) toiminnassa on aktiivisesti mukana muutamia kymmeniä henkilöitä ja se toimii kuudella paikkakunnalla
- Viime aikoina on ollut merkkejä myös eräiden muiden äärioikeistolaisten ryhmien sekä äärioikeistolaisen aatemaailman omaksuneiden toiminnasta.
- Islaminvastainen toiminta on Suomessa edelleen vähäistä. On kuitenkin huomattava, että Eurooppaan suuntautuva pakolaisvirta tarjoaa kasvupohjaa islamofobialle koko Euroopassa.

5 Äärivasemmisto ja radikaali vaihtoehtoliikehdintä

Äärivasemmistolainen radikaaliliikehdintä on Suomessa edelleen kokonaisuutena arvioiden vähäistä. Merkittävintä väkivaltaista ekstremististä toimintaa ilmenee eri anarkistiryhmien muodossa.

Suomalainen anarkistiliike on perinteisesti ollut hyvin pieni ja maltillinen. Valtaosa liikkeen aktivisteista on rauhanomaisia elämäntapa-aktivisteja. Suomessa anarkistinen radikaaliliikehdintä on aktiivisinta pääkaupunkiseudulla sekä Tampereella. Internet on tärkeä anarkistisen toiminnan foorumi.

Anarkistiliikkeen toimintaa on ohjailut laajempi eurooppalainen kehitys, jonka myötä liikehdintä on Suomessakin ajoittain aktivoitunut ja radikalisoitunut. Suomalainen mielenosoituskulttuuri on kuitenkin eurooppalaisessa vertailussa maltillista ja mielenilmausten osallistujamäärät suhteellisen pieniä. Laajamittainen ja pitkäkestoinen mellakointi mielenosoitusten yhteydessä arvioidaan Suomessa lähitulevaisuudessa epätodennäköiseksi. Tyypillisin anarkistisen radikaaliliikehdinnän muodostama konkreettinen uhka on juuri mielenosoitukseen liittyvä mellakointi. Kahden edellisen vuoden perusteella itsenäisyyspäivä on noussut jälleen tärkeimmäksi vuosittaiseksi protestipäiväksi, jolloin anarkistit organisoivat konfliktihakuisen mielenosoituksen ja pyrkivät mellakointiin. Syksyllä 2015 eri puolilla maata on järjestetty mielenosoituksia, joita väkivaltaiset ekstremistiset ryhmät ovat pyrkineet hyödyntämään.

Toinen konkreettinen uhkakuva ovat sabotaasiluonteiset vahingonteot. Anarkistit pyrkivät saamaan huomiota ideologialleen ja poliittiselle sanomalleen aiheuttamalla materiaalista vahinkoa ennalta valikoidulle kohteelle. Tällaiseen laittomaan toimintaan osallistuvia anarkisteja arvioidaan olevan Suomessa lukumääräisesti vähän. Anarkistiseen toimintaan liittyvä väkivalta painottuu pääasiassa eriasteiseen viranomaisten vastustamiseen tilanteissa, joissa viranomaiset puuttuvat anarkistien muuhun laittomaan toimintaan. Anarkistit saattavat myös tietoisesti pyrkiä tilanteisiin, jossa vastakkainasettelu heidän ja viranomaisten välillä kärjistyy. Tavoitteena on saada väkivallan käyttö näyttämään oikeutetulta.

Toinen toisen kimpussa

Väkivaltaisen anarkistisen toiminnan kohteena on myös äärioikeisto. Anarkistit pyrkivät ajoittain väkivaltaisiin yhteenottoihin äärioikeiston ja erityisesti uusnatsien kanssa. Viimeisen vuoden aikana on tullut ilmi muutamia ennakkoon suunniteltuja tai spontaanisti alkunsa saaneita yhteenottoja ja välikohtauksia. Anarkistit ovat viime aikoina osallistuneet myös rasisminvastaisiin mielenosoituksiin, joita on järjestetty vastareaktionä maahanmuuttovastaisille protesteille. Vaikka nämä eri näkemyksiä esiin tuovat mielenosoitukset ovat pääosin maltillisten kansalaisten järjestämiä rauhanomaisia tapahtumia, voi kahden ideologisen ääripään – äärivasemmiston ja äärioikeiston – osallistuminen niihin kärjistää vastakkainasettelua ja johtaa yhteenottoihin.

Radikaalien vaihtoehtoliikkeiden toimintaan liittyvä väkivaltaisen ekstremismi on ollut Suomessa vähäistä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tällä hetkellä eläinoikeusliikkeen toimintamallit ovat maltillisia ajoittaisia turkisliikkeisiin kohdistuvia vahingontekoja lukuun ottamatta. Yleisimmin käytössä oleva toimintamalli tähtää tiedon levittämiseen esimerkiksi tuotantotoimintamallin eläinten elinolosuhteita paljastamalla. Tällainen tiloilla salaa tapahtuva dokumentointi edellyttää lainvastaista toimintaa, kuten julkisrauhan rikkomista, mutta henkeen tai terveyteen kohdistuvaa laitonta toimintaa ei ole ilmennyt.

Radikaali ympäristöaktivismi on lisääntynyt kuluvan vuoden aikana. Pyhäjoelle suunniteltu uusi ydinvoimala on aktivoinut radikaalia ympäristöaktivismia ja ydinvoiman vastaista laitonta suoraa toimintaa. Huhtikuussa ja syyskuussa Helsingissä poltettiin ydinvoimalahankkeessa mukana olevan yrityksen ajoneuvoja. Kesän ajan mieltään Pyhäjoella osoittaneet aktivistit ovat tehneet useita vahingontekoja, ja heitä epäillään myös muutamista pahoinpitelyistä sekä laittomista uhkauksista. Pyhäjoen ydinvoimalahankkeen arvioidaan säilyvän pitkäkestoisena protestoinnin ja mahdollisesti myös väkivaltaisen toiminnan kohteena.

Riskitekijät ja tunnistaminen:

äärivasemmisto ja radikaali vaihtoehtoliikehdintä

Anarkistisessa radikaaliliikehdinnässä ja ääriivasemmistossa toimii taustoiltaan hyvinkin erilaisia henkilöitä, joita yhdistää vahva auktoriteettien ja kapitalismin vastainen aatemaailma. Perhe- taustalla, kasvuolosuhteilla ja rikostaustalla on tässä vähäisempi merkitys kuin äärioikeistolaiseen ekstremismiin liittymisessä.

Suurimmat riskit sille, että osa tällaisessa toiminnassa mukana olevista henkilöistä käyttäisi väkivaltaa, tulevat kansainvälisistä esimerkeistä. Euroopassa toimivien ääriliikkeiden väkivaltaiset toimintamallit voivat levitä Suomeen. Äärioikeiston näkyvä kasvu tai väkivaltainen radikalisoituminen voivat aiheuttaa väkivaltaisen vastareaktion ääriivasemmistossa.

ÄÄRIVASEMMISTO JA RADIKAALI VAIHTOEHTOLIIKEHDINTÄ

- Ääriivasemmistolainen radikaaliliikehdintä on Suomessa edelleen vähäistä.
- Anarkistisen toiminnan suurimmat uhkat liittyvät mielenosoitusten yhteydessä tapahtuvaan mellakointiin ja sabotaasinomaisiin vahingontekoihin.
- Väkivaltaisen toiminnan kohteena ovat viranomaiset, usein mielenosoitusten yhteydessä, sekä äärioikeistolaisien ryhmien jäsenet, erityisesti uusnatsit.
- Eläinoikeusliikkeen toimintamallit ovat pääsääntöisesti maltillisia ja tavoitteena on usein tiedon levittäminen tuotantotilojen eläinten elinolosuhteita paljastamalla.
- Pyhäjoelle suunniteltu uusi ydinvoimala on aktivoinut radikaalia ympäristöaktivismia ja ydinvoiman vastaista laitonta suoraa toimintaa, johon liittyy myös väkivaltaa ja sen uhkaa.

6 Uskonnolla perusteltu väkivaltainen ekstremismi

Järjestäytyneen ja väkivaltaisen jihadistisi - takfiristiryhmän Suomessa tekemän terroriteon riski on edelleen matala. Suomea ei pidetä merkittävänä viholliskohteena heidän näkökulmastaan. Tähän liittyviä kansainvälisen tason ilmiöitä on kuitenkin nähtävissä Suomessa aiempaa enemmän. Liikkeen aatemaailman mukaan väkivallan kohteiksi valikoituvat uskonnosta riippumatta sellaiset valtiot, yhteisöt ja ihmiset, joiden he katsovat loukanneen heidän tulkintaansa islamista, islamilaisesta maailmasta tai jotakin muslimiryhmää. Tulkinta siitä, mikä katsotaan väkivallan oikeuttavaksi loukkaukseksi, vaihtelee suuresti eri ryhmien välillä. Yksilöiden välillä erot ovat vielä suurempia. Esimerkiksi sotilaallinen yhteistyö, ulkopolitiikka, koettu muslimien syrjintä tai pilakuvakriisit voivat yksin tai yhdessä olla tällaisia asioita. Näiden seikkojen vuoksi riskin arviointi yksityiskohtaisesti on haasteellista.

Eniten huomiota on saanut Syyrian ja Irakin pitkittynyt konflikti, joka on houkuttellut osallistujia kaikkialta maailmasta, myös Suomesta. Kautta historian ihmiset ovat matkustaneet osallistuakseen taisteluihin oman maan ulkopuolella. Syyrian konflikti on kuitenkin poikkeuksellinen siksi, että sinne on matkustanut huomattavan paljon ihmisiä lyhyen ajan sisällä. Euroopasta lähteneiden määrän arvioidaan olevan yli 20 000 henkilöä. Suomesta matkustaneiden määrä on suuri suhteutettuna väestön määrään, ja ensimmäiset tiedossa olevista lähtijöistä matkustivat Syyriaan vuoden 2012 aikana. Alueelle Euroopasta matkustaneet edustavat laajasti eri etnisiä ryhmiä, kumpaakin sukupuolta ja joukossa on myös lapsia sekä kokonaisia perheitä. Samalla ilmiö on laajentunut koskemaan aiempaa nuorempia lapsia.

Syyriaan vähemmän lähtijöitä

Suomesta Syyriaan matkustavien määrä on kasvanut, mutta selvästi hitaammin kuin aiemmin. Matkustaneita arvioidaan olevan nyt vähintään 70 aikuista henkilöä. Etnisen taustansa ja ikänsä puolesta Suomesta Syyriaan lähteneet miehet ja naiset muodostavat hyvin epäyhtenäisen ryhmän. Lähtijät edustavat kaikkiaan 19 eri etnisyyttä, mukaan lukien kantaväestöön kuuluvia. Lähtijöistä 62 %:lla on Suomen kansalaisuus. Iältään he ovat 18–50 -vuotiaita. Merkittävimmän ikäryhmän muodostavat 21–25 -vuotiaat. Syyriaan lähteneet ovat pääosin Etelä- ja Länsi-Suomen suuremmista kaupungeista, mutta myös pienemmiltä paikakunnilta on ollut lähtijöitä. Konfliktissa arvioidaan kuolleen 15

Suomesta lähtenyttä henkilöä. Ainakin yhden epäillään tehneen itsemurhaiskun Irakissa. Konfliktialueilta on palannut Suomeen noin 20 henkilöä.

Väkivaltaa kannattavien henkilöiden suhteellinen määrä heijastelee Suomessa asuvien Lähi-idästä ja Pohjois- sekä Itä-Afrikasta lähtöisin olevien maahanmuuttajaryhmien kokoa. Myös pieni osa kantaväestöön kuuluvista muslimikäännynnäisistä on väkivaltaisesti radikalisoituneita.

Matkustaneiden motiivit ja toiminta Syyriassa vaihtelevat suuresti. Kuitenkin valtaosan etenkin maassa pitkiä aikoja viettäneistä henkilöistä ja viimeaikoina lähteneistä henkilöistä arvioidaan pyrkieneen hakeutumaan aseellisessa oppositiossa toimivien radikaaliryhmien riveihin.

Suomesta lähteneet henkilöt ovat rikosoikeudellisessa vastuussa myös ulkomailla tekemistään rikoksistaan. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että joissain tapauksissa riittävien todisteiden saaminen on vaikeaa muun muassa kansainvälisen viranomaisyhteistyön puuttumisen vuoksi. Riski Suomesta lähteneiden loukkaantumiseen ja traumatisoitumiseen taisteluissa on kasvanut, mikä tulee näkymään konfliktista Suomeen palaavan henkilön toiminnassa ja kyvyssä sopeutua takaisin suomalaiseen yhteiskuntaan silloinkin, kun hän ei ole osallistunut rikolliseen toimintaan. Elämäntilanteeseen liittyvät ongelmat ja esimerkiksi traumatisoituminen kasvattavat riskiä sellaisesta väkivaltaisesta radikalisoitumisesta, jonka seurauksena henkilö pyrkii Suomessa tukemaan kansainvälistä terrorismia tai käyttämään itse väkivaltaa. Huomattava osa Syyrian konfliktista ja erityisesti aseellisesta toiminnasta kiinnostuneista henkilöistä, on nuoria. Ikänsä ja elämäntilanteensa puolesta he ovat alttiita väkivaltaiseen ekstremismiin rohkaisevalle propagandalle. Näiden henkilöiden osalta huolena on vakava syrjäytyminen suomalaisesta yhteiskunnasta. Kansainvälisen kokemuksen mukaan se, että länsimaista taistelualueelle matkustaneet jäävät sinne, lisää riskiä siitä, että myös muita matkustaa. Taistelualueilla toimivat voivat myös rekrytoida uusia jäseniä toiminnan piiriin tai yllyttää lähtömaahan jääneitä vertaisiaan väkivallantekoihin siellä.

Suuri osa kansainvälistä väkivaltaiseen toimintaan yllyttävää, sosiaalisessa mediassa levitettävää propagandaa liittyy keskeisesti Syyrian tilanteeseen ja terrorististen ryhmittymien tavoitteisiin alueella. Erityisesti terroristijärjestö, joka kutsuu

itseään nimellä "Islamilainen valtio" (ISIL) rekrytoi uusia kannattajia tehokkaasti internetin välityksellä. Syyrian konfliktiin liittyvät ilmiöt, kuten sellaisten henkilöiden määrän kasvu, jotka ovat kiinnostuneita väkivaltaisesta terroristisesta toiminnasta, ovat vaikuttaneet siihen, että Suojelupoliisi arvioi väkivallantekojen uhan kohonneen myös Suomessa.

Yksi Syyrian konfliktin huolestuttavista ilmiöistä on vastakkainasettelu sunna- ja shiiamuslimien välillä, jota terroristiset ryhmät hyödyntävät. Suomessa shiojen ja sunnien välinen vastakkainasettelu on ollut vähäistä. Viime aikoina siitä on ollut viitteitä mm. turvapaikanhakijoiden välisinä jännitteinä siitä huolimatta, että suuri osa turvapaikanhakijoista on ei-uskonnollisia.

Suojelupoliisin marraskuussa 2015 esittämän arvion mukaan väkivaltaisesta jihadistisesta toiminnasta kiinnostuneiden henkilöiden lukumäärä kasvaa Suomessa turvapaikanhakijatilanteen seurauksena. Tämä on jatkoa jo aiemmin alkaneelle kehityskululle, jota turvapaikanhakijoiden suuri määrä voi nopeuttaa. Turvapaikanhakijat ovat monella tavalla vaikeassa asemassa, heillä on vaikeita kokemuksia takanaan ja epävarma tulevaisuus edessä. Tämän seurauksena yksittäiset henkilöt voivat olla alttiimpia radikaalille propagandalle ja rekrytoimiselle. Myös erilainen terrorismin tuki- ja värväystoiminta sekä propagandatoiminta saattaa lisääntyä. Turvapaikanhakijoiden joukossa saattaa olla yksittäisiä väkivaltaista jihadismia kannattavia henkilöitä sekä henkilöitä, joilla on kytköksiä ulkomailla toimiviin terroristiverkostoihin. Joukossa saattaa myös olla henkilöitä, jotka pyrkivät radikalisoimaan muita, sekä ääri-islamilaisten ideologioiden vaikutuksille alttiita henkilöitä.

Kehitys saattaa lisätä syrjintää ja epäluuloa suomalaisia ja Suomessa asuvia valtavirtaa edustavia muslimeja kohtaan. Vastakkainasettelu vuorostaan luo kasvupohjaa erityisesti nuorten väkivaltaiselle radikalisoitumiselle. Erityisen tärkeää on onnistua maahan jäävien turvapaikanhakijoiden kotouttamisessa, jotta he löytävät paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa eivätkä koe jäävänsä sen ulkopuolelle.

Riskitekijät ja tunnistaminen: uskonnolla perusteltu väkivaltainen ekstremismi

Radikalisoituminen uskonnolla perusteltuun väkivaltaiseen ekstremismiin tapahtuu Suomessa pääsääntöisesti uskonnollisten yhteisöjen ulkopuolella. Järjestäytynyt uskonharjoittaminen voi pikemminkin suojata väkivaltaiselta radikalisoitumiselta. Ja heidän heikko uskonnon tuntemuksensa altistaa heidät väkivaltaan kannustavan ja sitä ihannoivan uskontoa hyödyntävän propagandan viestille. Näillä nuorilla syrjäytyminen, epäoikeudenmukaisuuden kokemukset esimerkiksi koettu rasismi lisäävät eriytymistä yhteiskunnasta ja riskiä väkivaltaiseen radikalisoitumiseen. Väkivaltaa kannattava ei voi pienessä yhteisössä toimia avoimesti. Väkivaltaisen radikalisoitumisen vaikuttimet tulevatkin muualta, kuten henkilön perheestä, muusta lähipiiristä,

kokemuksista tai elämäntilanteesta, kansainvälisestä tilanteesta ja yhteyksistä sekä internetistä. Suomesta Syyriaan taistelemaan lähteneet ovat usein tunteneet toisensa sukulaisuuden, ystävyyden tai muun kanssakäymisen perusteella.

Väkivaltaiseen ekstremismiin johtavan uskonnollisen radikalisoitumisen suhteen erityisenä huolenaiheena ovat ne islaminuskoiset nuoret, jotka eivät täysin samaistu suomalaiseen kulttuuriin, mutta eivät toisaalta tunne vanhempiensa kulttuuria omakseen. Heidän heikko uskonnon tuntemuksensa voi altistaa heidät väkivaltaan kannustavan ja sitä ihannoivan uskontoa hyödyntävän propagandan viestille. Näillä nuorilla syrjäytymisen lisäksi riskiä väkivaltaiseen radikalisoitumiseen. Koulutus tai työpaikka ei kuitenkaan välttämättä poista radikalisoitumisen mahdollisuutta. Kansainvälisen kokemuksen mukaan muslimitaustaisten maahanmuuttajien ja heidän lasten kokemukset ulkopuolisuudesta yhteiskunnassa lisäävät riskiä siitä, että yksilötasolla omaksutaan väkivaltainen uskontulkinta. Syrjintä, rasismi, epäoikeudenmukaisuuden kokemukset ja islamofobia lisäävät ulkopuolisuutta ja tunnetta siitä, että ei ole osa suomalaista yhteiskuntaa. Erityisesti hartaasti tai näkyvästi uskontoaan harjoittavat muslimit voivat joutua syrjinnän ja rasismin kohteeksi virheellisten epäluulojen vuoksi.

USKONNOLLA PERUSTELTU VÄKIVALTAINEN EKSTREMISMI

- Suomesta Syyriaan matkustaneiden määrän arvioidaan olevan nyt vähintään 70 aikuista henkilöä. Määrä on suuri suhteutettuna väestömäärään, mutta lähtijöiden määrä ei enää kasva samalla tavalla kuin aiemmin.
- Lähtijät edustavat kaikkiaan 19 eri etnisyyttä, mukaan lukien kantaväestöön kuuluvia. Konfliktialueilta on palannut noin 20 henkilöä.
- Matkustaneiden motiivit ja toiminta Syyriassa vaihtelevat suuresti.
- Erityisesti terroristijärjestö ISIL käyttää internetiä tehokkaasti rekrytoidakseen uusia kannattajia. Se julkaisee keskimäärin kaksi videota päivässä.
- Turvapaikanhakijoiden määrän nopea kasvu on lisännyt jännitteitä Suomessa. Riskinä on, että turvapaikanhakijoiden joukossa on yksittäisiä väkivaltaa kannattavia henkilöitä, joilla on kytköksiä ulkomailla toimiviin terroristiverkostoihin sekä henkilöitä, jotka pyrkivät radikalisoimaan muita.

7 Yksinäiset toimijat

Yksinäisellä toimijalla tarkoitetaan henkilöä, joka voi toteuttaa terrori-iskun tai muun laajamittaisen tai yhteiskunnallisesti merkittävän joukkosurman tai väkivallanteon itsenäisesti ilman minkään ryhmän tai järjestön tukea. Internetillä on usein merkittävä rooli yksinäisten toimijoiden radikalisoitumisessa. Yksilöt voivat löytää internetistä tukea ja vahvistusta hyvinkin poikkeaville näkemyksilleen sekä kommunikoida samanmielisten toimijoiden kanssa. Anonyymeissä internetkeskusteluissa saatetaan käyttää omia todellisia näkemyksiä ja käytännön toimintaa huomattavasti radikaalimpaa retoriikkaa. Näin virtuaaliset yhteisöt voivat edistää yksilön radikalisoitumista, kun uhoavaksi ja provosoivaksi tarkoitettu retoriikka vakuuttaa ja rohkaisee yksilöä toimimaan sen mukaisesti. Sosiaalisessa mediassa leviävä viha- ja väkivaltapuhe voivat yllyttää erityisesti henkisesti tasapainottoman henkilöt ryhtymään väkivaltaiseen tekoon.

Yksinäisten toimijoiden tunnistaminen ja seuranta on haastavaa, minkä vuoksi iskujen todennäköisyyttä ei voida luotettavasti arvioida. Suomessa on tunnistettu joitakin potentiaalisia yksinäisiä toimijoita, jotka ovat aiemmalla toiminnallaan, puheillaan tai kirjoituksillaan osoittaneet valmiutta, kiinnostusta tai suuntautuneisuutta yhteiskunnallisesti merkittävään väkivallanteeseen. Tällaisen taustalla vaikuttavat esimerkiksi äärioikeistolaiset tai muut vihaideologiat, viha, kosto ja katkeruus yhteiskuntaa, poliitikkoja tai virkamiehiä kohtaan, yleinen ihmisviha sekä psykopatologinen taipumus väkivaltaan.

Riskitekijät ja tunnistaminen: yksinäiset toimijat

Henkilöillä, jotka ovat Suomessa tehneet väkivaltaisen teon, jossa kuolee useita ihmisiä, on löydetty eräitä yhdistäviä tekijöitä. Tekijät ovat olleet yksinäisiä nuoria poikia tai miehiä, joilla on ollut vain vähän sosiaalisia suhteita ja harrastuksia. He ovat olleet koulukiusaamisen uhreja ja heillä on ollut mielenterveysongelmia, yleisimmin ahdistusta tai masentuneisuutta. Heillä ei ole ollut aiempaa rikoshistoriaa eikä kontakteja poliisiin, ei rikkonaisista perhetaustaa eikä laajaa päihteiden käyttöä. He ovat olleet aktiivisia internetissä ja heillä on ollut ikätovereista poikkeavia mielenkiinnon kohteita, kuten väkivalta, filosofia ja poliittiset ideologiat. Myös kansainvälisesti tutkittaessa yksinäisten tekijöiden taustoja on huomattu, että he eivät ole olleet poliittisesti aktiivisia, mutta ovat kiinnostuneita politiikasta ja perustelevat tekoaan usein politiikalla. Poliittiset kysymykset ja henkilökohtaiset ongelmat kietoutuvat usein heidän ajatusmaailmaansa yhteen. Omien ongelmien koetaan johtuvan yhteiskunnasta ja siksi yhteiskuntaa vastaan voi hyökätä.

YKSINÄISET TOIMIJAT

- Yksinäiset toimijat toteuttavat tekonsa yksin, mutta heillä on usein yhteyksiä muihin internetin kautta.
- Virtuaaliset yhteisöt voivat edistää yksilön radikalisoitumista. Uhoavaksi ja provosoivaksi tarkoitettu retoriikka voi vakuuttaa ja rohkaista yksilöä toimimaan. Sosiaalisessa mediassa leviävä viha- ja väkivaltapuhe voivat yllyttää erityisesti henkisesti tasapainottoman henkilöt ryhtymään väkivaltaiseen tekoon.
- Yksinäisten toimijoiden tunnistaminen on haastavaa, mutta heillä on todettu olevan sekä Suomessa että kansainvälisesti tehtyjen selvitysten mukaan eräitä yhdistäviä tekijöitä. Merkittävä osa yksinäisistä toimijoista viestittää jollain tavalla tulevasta teosta joko lähipiirille tai netin kautta.

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET